

A feladatokat írta:
Szalkay Csilla, Budapest
Lakatos Norbert, Budapest
Kozma Attila, Eger

Csapat tagjai:

.....

Iskola:

.....

Beküldési határidő: 2022. december 16.

Lektorálta:
Dr. Fülep Teofil PhD, Miskolc

Curie Környezetvédelmi Emlékverseny 9-10. évfolyam I. forduló 2022/2023.

Feladat	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Összesen	%	Javította
Elérhető	10	10	14	6	7	8	55 pont		
Elért									

1. feladat

10 pont

A Bükk Nemzeti Park területének egyik jellemző folyamatát írja le az alábbi szöveg. A hiányzó, számokkal jelölt helyekre melyik betűvel jelölt meghatározások illenek? Írjátok a betűket a táblázat megfelelő helyére!

A víz állandó keménységét a(z) **(1)**-k adják. Ezek **(2)** formában találhatóak meg a vizekben. Azonban a HCO_3^- ionokkal a(z) **(1)** egy só képez, a(z) **(3)**-t, ami egy **(4)**, vagyis vízben nem, vagy csak minimálisan, érzékszerveinkkel nem érezhetően oldódik. Ezért a(z) **(3)** kiválik. Ez a természetben lejátszódó **(5)** -nak/nek alapja. A(z) **(5)** folyamata a(z) **(6)**.....-ban/ben játszódik le, amikor is a(z) **(7)** közetű területeken lehulló csapadék a barlangokban a víz nyomása **(8)**, így megtörténik a kiválás. Mindeközben a(z) **(9)** tartalom **(10)**

A) elillan	B) lecsökken	C) megnő
D) Ca^{2+}	E) H^+	F) Mg^{2+}
G) CaCO_3	H) csapadék	I) barlangok
J) víznyelők	K) cseppkőképződés	L) vízkő-képződés
M) üledékes	N) szénsav	O) vulkanikus
P) hidratált	Q) oxidált	R) szabad

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

2. feladat

10 pont

Az élővilág védelmével kapcsolatban számos egyezmény jött létre. Ezek közül három összehasonlítása a feladatotok. Írjátok a megállapítások előtti pontozott vonalra a megfelelő betűt!

- A) Ramsari Egyezmény
- B) Bonn-i Egyezmény
- C) Rió-i Egyezmény
- D) Mindhárom
- E) Egyik sem

- 1. 1980-as években hozott egyezmény.
- 2. Legfiatalabb egyezmény.
- 3. A Balaton élővilága eme egyezmény hatálya alá tartozik.
- 4. Ennek az egyezménynek tagja Magyarország is.
- 5. 2020. szeptemberéig 121 ország csatlakozott ehhez az egyezményhez:
- 6. Eme egyezmény hatálya alatt az Egyesült Királyság rendelkezik a legnagyobb területtel.
- 7. Magyarországról 29 élőhelyet vettek fel erre a listára
- 8. A magyar országgyűlés 1995-ben iktatta törvénybe.
- 9. Egyezmény legfőbb döntéshozó szerve a Résztes Felek Konferenciája
- 10. Az egyetlen globális, ENSZ alá tartozó egyezmény, amely a vándorló állatokért hoztak.

3. feladat

14 pont

A Hortobágyi Nemzeti Park madárvilága roppant változatos. Néhány jellegzetességéből felismered, hogy melyikről van szó? Írjátok a faj neve mellé természetvédelmi értéküket is!

- a) Násztáncuk jellegzetes, amelynek során mind a nőstény, mind pedig a hím nászruhát ölt. Ilyenkor látványos, vörösesbarna tollgallérral és két, szarvacskára emlékeztető bóbitával egészül ki sötétbarna és fehér tollazatuk.
.....
- b) A darualkatúak rendjébe tartozó, síkvidéki tavakon előforduló faj. Csőre és homloklemeze fehér. Ez utóbbi szaporodási időszakban megnagyobbodik. Hangos, ugatásszerű hangjáról könnyen felismerhető.
.....
- c) Gázlómadár, testtömege 3 kg. Feje, melle és háta fekete, szárny alatt a hónalj területén fehér háromszög rajzolódik, amit repülés közben lehet látni. A fiatal példányok lába zöldes színű, a kifejtetteké piros.
.....

- d) A háta csillogó kék színű, hasa pedig barnás. Kistermetű ragadozó madár, elsősorban a vízben élő halak a fő tápláléka. Fészket nem épít, a part mentén lévő függőleges partszakaszban készíti el odúját.

.....

- e) A faj leírása Linné nevéhez köthető. Magyarországon rendszeresen előforduló szalakótaalkatúak rendjébe tartozó faj. Rovarevők, innét kapták az elnevezésüket is. Tolluk tarka színű.

.....

- f) Nyújtott nyakkal repülő madárfajunk. Nevét csőréről kapta, amelyen jellegzetes mintázat látható. Ez teszi lehetővé az egyedi azonosításukat is. Elsősorban sík vízi területen fészkelnek.

.....

- g) Fehér tollszínű, fekete csőrű gázlómadarunk. A család legkisebb képviselőjének fő táplálékát a kételtűek és a rovarok teszik ki. A telet Afrikában és Dél-Ázsiában tölti.

.....

4. feladat

6 pont

Az ökológiai lábnyom azt fejezi ki, hogy mennyire használjuk ki a Föld javait. Soroljátok fel, hogy a számítása során mely összetevőket vesszük figyelembe?

-
-
-
-
-
-
-
-

Bükk Nemzeti Park

5. feladat — MIRE GONDOLTUNK?

7 pont

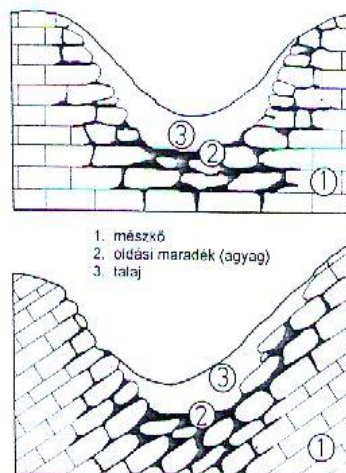
1.

Ω Számos tengeri állat (például az egysejtűek, csigák, kagylók, tengerisünök és -liliomok, korallak) szilárd vázából épül fel.

Ω E kőzetben rendkívül könnyen alakulnak ki barlangok.

Ω Ha likacsos, malomköveknek is használják.

2.
- Ω Egy kutya beleesett az egyetlen természetes bejáratán át (ami egy 15 m mély üreg volt) és a vonyítása nyomán találtak rá magára a barlangra.
 - Ω Cseppkőbarlang és gyógybarlang a Bükk hegység területén,
 - Ω Legmélyebb ismert szakasza a Pokol nevet viseli. A megnyitott szakaszán érdekes képződmény a Mamutfogsor, a cseppkövesebb barlangszakasz a Meseország, az Oszlopok csarnoka és a Színházterem.
3.
- Ω Egyik ideiglenesen működő tiszta vizű, hideg karsztforrása a Bükk hegységnek.
 - Ω Február és április között tör a felszínre, de nagyobb mennyiségű csapadékkal járó esős időszakokat követően is működésbe léphet.
 - Ω Felsőtárkány felől a Felsőtárkányi Állami Erdei Vasút igénybevételével Stimecz ház végállomásig, majd onnan gyalogosan közelíthető meg a legkényelmesebben, észak felé közlekedve.
4.
- Ω Vulkanai üveggént is ismert kiömlési kőzet.
 - Ω A szívsebészet használja, éles és kemény operációs segédeszközök formájában, ötször keményebb, mint a legjobb minőségű acél.
 - Ω A kőkorszakban már az őskőkorszaktól kezdve különböző használati eszközök (kések, nyilak) készítésére használták.
5.
- Ω Cserépfalu területén, a Hór-völgy déli szakaszán található a 7×7 méteres, ovális bejáratú nyíló, 50 méter hosszú, nem aktív forrásbarlang.
 - Ω Az itt előkerült csontmaradványokat neandervölgyi embernek azonosította a tudomány, akik 71000-61000 évvel ezelőtt éltek a területen. Az itt élő emberek vadászatból éltek, a fő zsákmányuk a barlangi medve, a vadló, zerge, nyúl és a mamut volt.
 - Ω Nevét egy helybeli betyárról kapta.
6.
- Ω Az egyik leggyakoribb és legjellegzetesebb felszíni karsztforma a Bükk hegységben.
 - Ω Gyakran több száz méter átmérőjű, kerekded mélyedés.
 - Ω Egyesek alja gyakran sík, másokban víznyelők nyílnak.

7.

- Ω Éjjel aktívak, nappal alszanak, képesek szabályozni a testhőmérsékletüket, és magas frekvenciájú hangokkal tájékozódnak.
- Ω A Távols-Keleten a boldogság szimbóluma és a hosszú élet jelképe, mivel úgy tartják, sokáig él, s a barlangok, amelyekben lakik, bejáratul szolgálnak a Halhatatlanok birodalmába.
- Ω 2016-ban az év emlőse Magyarországon.

6. feladat — JÁRJ UTÁNA!

8 pont

- **Kitől származik az idézet: „Ti vagytok a mi katedrálisaink” és mire utal?**

.....
.....
.....
.....
.....

- **Milyen védett érték látható az alábbi fotón?**

.....

- **Milyen típusait különböztetjük meg?**

.....
.....

- **Mit jelent az „ex lege” védelem?**

.....
.....
.....

Forrás: <https://www.bnpi.hu/hu/ex-lege-vedelem>

SolServices Kft. a Curie Környezetvédelmi Emlékverseny támogatója